

KLAGANDE**MOTPART**

Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Box 5117
121 17 Johanneshov

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 12 maj 2011
i mål nr 14949-10, se bilaga A

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att
har rätt till ersättning för merkostnader som uppstått då
hans personliga assistent varit sjuk.

Det ankommer på Skarpnäcks stadsdelsnämnd att beräkna storleken på
den ekonomiska ersättningen.

Dok.Id 240642

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se
www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-16:00

YRKANDEN M.M.

1 yrkar att han ska beviljas ersättning för sina merkostnader i samband med ordinarie assistents sjukdom. Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande. Assistenssamordnaren är inte part i målet. Det är han som har haft kostnaderna genom att han har ådragit sig en skuld gentemot assistanssamordnaren då en vikarie tillhandahållits och löneutbetalningar har gjorts. Regeringen fastslår årligen schablonbelopp för statlig assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken. Detta belopp ska vara vägledande även i fråga om skäliga kostnader enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Han har erhållit ersättning med 247 kr per timme under år 2009, dvs. med samma belopp som den statliga schablonen. I den statliga schablonen ingår inte kostnader för sjuklöner. Det kan därför inte heller anses att det i kommunens ersättning ingår sådana kostnader. Kommunen får inte godtyckligt avgöra vad den finner vara skäliga kostnader utan är skyldig att ersätta kostnader för personlig assistans i den utsträckning de inte är oskäliga. Det kan knappast ha varit lagstiftarens avsikt att funktionshindrade ska få olika ersättning och därmed ha olika förutsättningar att få kvalitet i insatsen beroende på bosättningsort eller beroende på om det är stat eller kommun som beviljat insatsen. – åberopar avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen den 10 oktober 2011 i mål nr 3963-10 samt RÅ 2009 ref. 104 och RÅ 2000 not. 176.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd (nämnden) bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. är beviljad personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. De domar som han åberopar till stöd för sin talan gäller insatsen assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning, LASS. Vid tiden för avtalets tecknande mellan nämnden och informerade nämnden om vad som ingick i ersättningen, bl.a. merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom och sociala avgifter. vägrade skriva på avtalet men

påbörjade ändå uppdraget. Att . ändå har utfört uppdraget bör betraktas som konkludent handlande. Det kan inte vara lagstiftarens mening med kommunallagens bestämmelse om god ekonomisk hushållning att en privat utförare kan vägra att skriva på ett avtal med uppdragsgivaren, men ändå utföra uppdraget, för att sedan gå till domstol och kräva högre ersättning. Om så är fallet kan detta medföra mycket stora och oförutsedda kostnader för en kommun som denna inte kan styra över. De flesta kommuner ersätter privata utförare av personlig assistans enligt LSS med Försäkringskassans schablonbelopp. Kommunerna har dock ingen skyldighet att följa Försäkringskassans schablonbelopp utan ska ersätta de privata utövarna för skäliga kostnader. Det belopp som nämnden utger vid personlig assistans enligt 9 § 2 LSS är skäligt och innefattar även merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom samt sociala avgifter. Det finns inte rättslig grund att ändra nämndens beslut.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser framgår av förvaltningsrättens dom.

har beviljats personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Han har sin assistans anordnad på annat sätt än genom kommunens försorg och har anlitat assistanssamordnaren och utföraren

Nämnden har gjort gällande att den och assistanssamordnare har ingått ett avtal som reglerar vad som ingår i ersättningen och att bl.a. merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom ingår i denna ersättning. Kammarrätten kan här konstatera att det av handlingarna i målet framgår att nämnden har önskat att sluta ett uppdragsavtal med ; , vilket bolaget motsatt sig. Något skriftligt avtal mellan och nämnden föreligger inte. Det av nämnden åberopade avtalet ska enligt kammarrättens uppfattning lämnas utan avseende.

Frågan i målet är således om [redacted] har rätt till ekonomisk ersättning för merkostnader som uppstått i samband med ordinarie assistents sjukdom och då en vikarie utfört assistansen.

Högsta förvaltningsdomstolen har i avgöranden den 10 oktober 2011 (mål nr 3959–3961-10 m.fl.) tagit ställning till vilken betydelse schablonen för assistansersättning har i den situationen då ordinarie assistent är sjuk och får sjuklön. Klagandena i målen hade assistansersättning enligt LASS och hade sin assistans anordnad på annat sätt än genom kommunens försorg. De ansökte om ekonomiskt stöd för att täcka uppkomna merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom. Högsta förvaltningsdomstolen uttalade i dessa avgöranden att det utökade behovet av stöd vid den ordinarie assistentens sjukdom anses omfattat av de beviljade assistanstimmarna endast i den mån kostnaderna för det utökade behovet är att hänföra till sådana administrativa kostnader som täcks av schablonen och att schablonbeloppet således inte är avsett att täcka kostnader för sjuklön till ordinarie assistent när denne är sjuk.

Avgörandena från Högsta förvaltningsdomstolen avser personer vars ordinarie ersättning för assistans erhållits enligt LASS (numera 51 kap. socialförsäkringsbalken). Regeringens årligen fastställda schablonbelopp för statlig ersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken kan tjäna till viss ledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet enligt 9 § 2 LSS (jfr RÅ 2005 ref. 86). [redacted] har från kommunen erhållit ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för assistans med samma belopp som den statliga schablonen. Kammarrätten finner därmed att den ersättning som [redacted] erhållit från kommunen inte kan anses innefatta merkostnader i samband med ordinarie assistents sjukdom. [redacted] har således rätt till ersättning för de faktiska merkostnader som han har haft för ordinarie assistent när denne varit sjuk. Då det av utredningen i målet inte framkommit hur många timmar som den ordinarie assistenten varit sjuk

ankommer på nämnden att göra en beräkning av det belopp som
har rätt till.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Eva Schön-Engqvist
kammarrättsråd
ordförande

Karin Nilsson Edin
kammarrättsråd

Cecilia Torstensson
tf. assessor
referent

Linda Öman Bristow
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2011-05-12
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
14949-10
Enhet 12

KLAGANDE

Ombud:

MOTPART

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad
Box 5117
121 17 Johanneshov

ÖVERKLAGAT BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholm stads beslut 2009-09-04

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 32520

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad (nämnden) avlog den 4 september 2009 ansökan om ekonomisk ersättning för de merkostnader som uppstår i samband med ordinarie assistents sjukdom och då en vikarie måste utföra assistansen. Som skäl för beslutet angavs följande. Kostnader i samband med assistents sjukdom är inkluderade i ersättning som betalas ut för utförd insats/personlig assistans. Den ersättningen anser nämnden är skälig för utförd insats/personlig assistans som är beviljad enligt LSS.

överklagar beslutet och yrkar att hans ansökan ska beviljas. Till stöd för sin talan hänvisar han till Högsta förvaltningsdomstolens dom den 17 juni 2009 (mål nr 2781–2782-08) och RÅ 2005 ref. 86 och anför följande. Nämnden anser att skälig ersättning för personlig assistans är det ersättningsbelopp som utgår vid assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning – LASS – ("schablonbeloppet" på för närvarande 247 kr per assistanstimme) oavsett om han förorsakas merkostnader på grund av assistenters sjukdom. Detta synsätt överensstämmer inte med Högsta förvaltningsdomstolens domar eller med Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 2006:39. Hans faktiska merkostnader motsvaras av kostnaderna för den assistent som är sjuk. Dessa kostnader täcks inte av 247 kr per timme och därför ska han få ytterligare ersättning för dessa. Då kostnaderna för hans assistans är desamma, oavsett om han beviljats assistansen genom LASS eller LSS, så bör även hans möjligheter att få ersättning för kostnaderna vara desamma.

Nämnden vidhåller sitt beslut.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 7 § LSS har personer som anges i 1 § rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsfö-

ring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

I 9 § 2 LSS framgår att insatserna för särskilt stöd och service bland annat är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (assistansersättning).

I förarbetena till den ursprungliga regleringen i LSS och LASS uttalas bland annat följande angående ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för assistans enligt 9 § 2 LSS (prop. 1992/93:159 s. 175). Om den enskilde själv önskar vara arbetsgivare för den personliga assistenten eller själv anlita annan än kommunen kan han av kommunen få ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans, till den del som inte täcks av Försäkringskassan enligt förslagen till lag om assistansersättning. Den enskilde kan då själv anordna sin personliga assistans på det sätt som han anser är bäst. – Med skäligen kostnader avses samma slags kostnader som i lagen om assistansersättning, dvs. normala lönekostnader och vissa administrativa kostnader. Det belopp som regeringen varje år bestämmer så som den högsta ersättningen per assistanstimme med stöd av den lagen bör vara vägledande även i fråga om det ekonomiska stödet från kommunen enligt denna punkt.

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande.

är beviljad personlig assistans med 15.20 timmar per vecka, totalt 66 timmar per månad enligt 9 § 2 LSS. Utföraren är AB. Genom fullmakt till AB lämnade in en skriftlig ansökan om ekonomisk ersättning för de merkostnader som uppstår i samband med ordinarie assistents sjukdom och då en vikare måste utföra assistansen. AB motsätter sig att teckna avtal med nämnden, med motiveringen att Särnmark inte i det här fallet är nämndens utförare eller leverantör utan har fått uppdrag direkt av . Med avtalet som motsätter sig att teckna regleras bland annat att sjuklönekostnader inkluderas i timersättning. Eftersom inte är beviljad assistansersättning enligt LASS utan är beviljad personlig assistans enligt LSS har han inte rätt att få ekonomisk ersättning för faktiska merkostnader som uppstår vid ordinarie assistents sjukdom. Detta regleras enligt det avtal som inte vill skriva på. Den 4 juni 2009 överlämnade nämnden till AB en skriftlig information om gällande regler vid utbetalning av ersättning för utförd

insats/personlig assistans. Enligt denna information ska den som på begäran av brukaren åtagit sig att utföra insatsen, personlig assistans enligt 9 § 2 LSS, som beviljats av nämnden ersättas enligt följande.

- Den ersättning som nämnden och staden anser skälig är baserad på det ersättningsbelopp som utgår vid assistansersättning enligt LASS.
- I ersättningen inkluderas sociala avgifter, sjuklönekostnader och övriga kostnader för den personliga assistansen.
- Ersättning betalas ut i efterskott mot månadsvis faktura. Redovisningen av utförda timmar, godkända av brukaren, ska följa som underlag.

Förvaltningsrättens bedömning

har i målet yrkat ekonomisk ersättning enligt LSS för merkostnader som han har haft för personlig assistans under tid då ordinarie assistent har varit sjuk och då en vikare har utfört assistansen. Förvaltningsrätten finner emellertid att det i målet inte är visat att har haft faktiska merkostnader som det ankommer på honom att utge ersättning för, under tid då ordinarie assistent har varit sjuk. Rätt till ersättning utöver det av nämnden utgivna schablonbeloppet föreligger därmed inte. överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A).

Göran Wickström
rådman

Nämndemännen Gunnel Edelsvärd, Peter Laine och Erik Pettersson har även deltagit i avgörandet. Marianne Clémentz har varit föredragande.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledningen förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppges sitt namn, adress och telefonnummer.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och ges in i original samt innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.